

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 72 0 P 064036 21 Rev
Dana, 13.09.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Majkić Marinković i Biljane Tomić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca R.N. iz L., koga zastupa punomoćnik J.S., advokat iz G., protiv tužene MH ERS Matično preduzeće AD T. ZP E. a.d. B., PJ E. S., koju zastupa punomoćnik M.V., advokat iz B., radi naknade štete, vrijednost predmeta spora 90.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 72 0 P 064036 20 Gž 2 od 15.12.2020. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 13.09.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Gradišci broj 72 0 P 064036 17 P od 24.01.2020. godine utvrđeno je pravo tužioca na naknadu zbog bespravnog korištenja njegove stvari od strane tužene u periodu od 01.08.2016. godine do 30.04.2017. godine.

Obavezana je tužena da u roku od 15 dana od dana presuđenja preda tužiocu 6 komada ABS-9/1000 betonskih stubova, 2 komada ABS-9 /315 betonskih stubova i 5.550 kg cementa Lukavac 25/1.

Obavezana je tužena da tužiocu u roku od 30 dana od dana presuđenja po osnovu bespravnog korištenja i naknade za korištenje stvari u svoju korist isplati naknadu u iznosu od 90.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom u iznosu od 39.952,63 KM, što iznosi 129.952,63 KM.

Obavezana je tužena da nadoknadi troškove parničnog postupka tužiocu u iznosu od 600,00 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 72 0 P 064036 20 Gž 2 od 15.12.2020. godine žalba tužene je usvojena, presuda Osnovnog suda u Gradišci broj 72 0 P 064036 17 P od 24.01.2020. godine, preinačena tako što su odbijeni zahtjevi tužioca: da se utvrdi pravo tužioca na naknadu zbog bespravnog korištenja njegove stvari od strane tužene u periodu od 01.08.2016. godine do 30.04.2017. godine; da se obaveže tužena da preda tužiocu 6 komada ABS-9/1000 betonskih stubova, 2 komada ABS-9 /315 betonska stuba i 5.550 kg cementa Lukavac 25/1; da se obaveže tužena da po osnovu bespravnog korištenja i naknade za korištenje stvari tužioca u svoju korist isplati tužiocu naknadu u iznosu od 90.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom u iznosu od 39.952,63 KM, što iznosi

129.952,63 KM; te je odbijen i zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka u iznosu od 600,00 KM.

Obavezan je tužilac da tuženoj naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.976,00 KM i troškove žalbenog postupka u iznosu od 3.050,00 KM, sve u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa drugostepene odluke, dok je preko dosuđenog iznosa ovaj zahtjev odbijen.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac zbog povreda odredbi parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija usvoji i pobijana odluka ukine ili preinači.

Tuženi nije dao odgovor na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora su zahtjevi tužioca: da se utvrdi pravo tužioca na naknadu zbog bespravnog korištenja njegove stvari; da se naloži tuženom da tužiocu preda 6 komada ABS-9/1000 betonskih stubova, 2 komada ABS-9 /315 betonskih stubova i 5.550 kg cementa Lukavac 25/1; da se obaveže tužena da tužiocu zbog korištenja njegove stvari isplati iznos od 90.000,00 KM i obračunatu kamatu na taj iznos od 39.952,63 KM.

Ocjenom provedenih dokaza utvrđeno je da je dana 15.04.2009. godine zaključen Sporazum između tužene, Mjesne zajednice L., preduzeća N.p. d.o.o. L. S., koje zastupa tužilac kao direktor i opštine S.; da je predmet Sporazuma regulisanje međusobnih zadataka i poslova vezanih za zajedničko učešće strana potpisnica u stvaranju uslova za poboljšanje kvaliteta isporuke električne energije za domaćinstva navedena u zahtjevu Mjesne zajednice L., koji je sastavni dio ovog Sporazuma i nastavak izgradnje javne rasvjete na dionici obuhvaćenju situacijom trase koja je sastavni dio ovog Sporazuma; da se članom 2. Sporazuma tužena obavezala da će izvršiti rekonstrukciju niskonaponske mreže po situaciji trase predmetne dionice; da je članom 4. sporazuma preduzeće N.p. d.o.o. L. preuzelo obavezu omogućavanja nesmetanog pristupa radnicima tužene stubnoj trafo stanici koja je smještena na zemljištu u svojini tužioca u cilju obezbjeđivanja niskonaponskog izlaza potrebnog za napajanje električnom energijom predmetnih domaćinstava, kao i pristup radnicima tužene u cilju održavanja niskonaponskog izlaza.

Ocjenom pismenih izjava koje su dali S.G. i D.M., te ocjenom iskaza svjedoka R.J., S.G., D.M., M.M.1, Z.Ć., S.S. i M.M.2. utvrđeno je da je trafo stanicu i dio elektro vodova za tu trafo stanicu izgradio tužilac 2001. godine za potrebe svog preduzeća N.p. i da je kasnije 2004. godine tužilac trafo stanicu zamijenio novom. Ocjenom iskaza svjedoka J.Š. utvrđeno je da su mještani Mjesne zajednice L., s obzirom da su 2009. godine imali problema sa snabdijevanjem električnom energijom, pisali peticije i obraćali se načelniku Opštine S. i tuženoj za rješavanje tog problema. Prilikom rekonstrukcije mreže tužilac je kupio 20 betonskih stubova i dao saglasnost za jedan izlaz (odnosi se na trafo stanicu).

Utvrđeno je da je apoteka B. – K. na ime tužioca izdala ponudu 06.09.2009. godine za kupovinu 5.550 kg cementa Lukavac 25/1 za prodajnu cijenu 1.276,50 KM; da je tužilac prema potvrdi o uplati poljoprivrednoj apoteci B. platio na ime kupoprodajne cijene za cement iznos od 1.276,50 KM dana 19.04.2017. godine; da je preduzeće E. L. izdalo otpremnicu broj ... od 14.09.2009. godine na ime tužioca kao kupca za nabavku 6 komada betonskih stubova ABS-9/1000 i 2 stuba ABS-9/315 i da je cijena stubova 2.877,30 KM; da je

preduzeće FK2 K. izdalo na ime tužioca potvrdu 09.10.2009. godine na iznos od 2.300,00 KM za radove na kopanju i betonaži 25 betonskih stubova, nabavku šljunka i usluge korištenja bagera i miksera.

Utvrđeno je dana 28.11.2013. godine policijski službenici PS S. izašli na lice mjesta po prijavi građana i da je prijavljeno da tužilac radnicima tužene ne dozvoljava izvođenje radova na rekonstrukciji mreže; da su stanovnici Mjesne zajednice L. pismenim podneskom od 28.11.2013. godine obavijestili tuženu da su radnici tužene samovoljno bez znanja i bez ikakvog obavještenja i dogovora sa Mjesnom zajednicom L. izvršili prespajanje isporuke električne energije sa trafo stanice i time prekršili navedeni sporazum; da su stanovnici Mjesne zajednice L. tuženoj dostavili podnesak dana 02.12.2013. godine kojim traže da vrati priključenje niskonaponske mreže kako je to bilo regulisano sporazumom od 15.04.2009. godine, jer je tužena dana 28.11.2013. godine izvršila isključenje niskonaponske mreže sa trafo stanice navedene u članu 4. istog sporazuma i da zbog toga mještani Mjesne zajednice L. trpe štetu. Nije sporno da je tužena ponovo uspostavila isporuku preko trafo stanice iz člana 4. sporazuma.

Tužilac je dana 01.12.2014. godine obavijestio tuženu da ista od 28.11.2013. godine bespravno koristi njegovu imovinu koja se odnosi na dio izgrađene niskonaponske mreže, te da šteta koju na taj način čini iznosi mjesečno 10.000,00 KM, da je identične obavijesti tužilac tuženoj dostavljao 26.12.2014., 25.12.2015., 05.12.2016. i 31.12.2017. godine; da je tužilac tuženoj dostavljao račune uz obavještenje da mjesečna naknada za korištenje njegovih stvari iznosi 10.000,00 KM, te je dostavio račune broj 8/16, 9/16, 10/16, 11/16, 12/16, 1/17, 2/17, 3/17 i 4/17; da je dostavljao prigovore tokom ovog perioda da tužena prestane samovoljno i bespravno koristiti njegovu imovinu, dio izgrađene niskonaponske mreže STS-A 260 HW i DV.

Prihvatanjem nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke Z.B. utvrđeno je da je dug tužene po osnovu računa koje je ispostavio tužilac iznos od 90.000,00 KM; da iznos kamate koja je dospjela do dana izrade nalaza i mišljenja iznosi 39.952,63 KM i da ukupno iznosi 129.952,63 KM.

Imajući u vidu sadržaj parničnog predmeta broj 72 0 P 027287 15 P 2 godine i presude Osnovnog suda u Gradišci broj 72 0 P 027287 15 P 2 od 11.05.2015. godine donesene u tom predmetu, prvostepeni sud je utvrdio da je predmet spora u navedenoj parnici zahtjev tužioca (ovdje tuženog) za isplatu duga za isporučenu električnu energiju, te da je u istom predmetu tužilac iz ove parnice podnio protivtužbu kojom je tražio da se obaveže tužilac (ovdje tuženi) da zbog upotrebe njegovih stvari u svoju korist isplati iznos od 10.074,30 KM sa zakonskom zateznom kamatom. Prvostepeni sud je zaključio da tužilac svoje potraživanje u ovoj parnici ne zasniva na sporazumu od 15.04.2009. godine već na računima, a koje isprave glase na ime tužioca a ne na preduzeće koje je potpisnik sporazuma, pa je iz navedenih razloga odbijen prigovor presuđene stvari.

Prvostepeni sud je na temelju naprijed navedenih činjeničnih utvrđenja zaključio da tužilac ima jače pravo na posjed pokretnih stvari koje su predmet tužbenog zahtjeva za predaju u posjed, da tužena koristi njegovu trafo stanicu i elektro vodove, da nije platila račune za to korištenje koje je izdao tužilac, da visini računa nije prigovarala ni u ovom postupku. Iz navedenih razloga usvojeni su tužbeni zahtjevi tužioca s pozivom na odredbe člana 134., 219., 277. i 324. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“,

broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 19/93, 3/96, 39/03 i 74/04 - u daljem tekstu: ZOO).

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog suda, ali ne i pravne zaključke tog suda, pa je našao da prigovor litispendencije nije osnovan jer je presudom Osnovnog suda u Gradišci broj 72 0 P 027287 15 P 2 od 11.05.2015. godine, koja je donesena u sporu između istih stranaka, odlučeno o protivtužbenom zahtjevu kojim je tuženi u toj parnici, a ovdje tužilac, tražio naknadu štete za upotrebu stvari (trafostanice i elektrovodova) u iznosu od 10.074,31 KM za period do 30.10.2014. godine, a da je u ovoj parnici predmet spora naknada štete za upotrebu iste stvari za period od 01.08.2016. godine do 30.04.2017. godine.

Nadalje je drugostepeni sud zaključio da pokretne stvari tužioca, koje su predmet tužbenog zahtjeva za predaju u posjed, odnosno stubna trafo stanica STS 250 kw i DV 20 kw, predstavljaju sastavni dio elektrodistributivne niskonaponske mreže, kojom raspolaže i upravlja tužena u smislu odredbe 38. i člana 45. Zakona o električnoj energiji („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 8/08, 34/09, 92/09 i 1/11, u daljem tekstu: ZEE). Navedeni zakon niti Opšti uslovi za isporuku i snabdijevanje električnom energijom („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 85/08) ne predviđaju mogućnost da fizička lica učestvovanjem u izgradnji dalekovodne mreže i ulaganjem materijala u istu stiču pravo svojine na pojedinim dijelovima elektrodistributivne mreže. Shodno tome prema stanovištu drugostepenog suda ovdje nema mjesta da se usvoji tužbeni zahtjev tužioca za predaju u posjed niti zahtjev za isplatu primjenom pravila o neosnovanom obogaćenju kojima je regulisana upotreba tuđe stvari u svoju korist (član 219. ZOO).

Drugostepeni sud je imao u vidu sadržaj odredbi člana 85. stav 1. i 4. ZEE, kojima je propisano radi izgradnje i održavanja elektroenergetskih objekata izgrađenih na nekretnini koja nema direktan pristup sa javnog puta korisnik dozvole ima pravo prolaza preko zemljišta na kome druga lica imaju pravo svojine odnosno korišćenja. Korisnik dozvole dužan je vlasnicima odnosno korisnicima zemljišta iz stava 2. i 3. ovog člana nadoknaditi štetu koju pričinu prolazom preko tog zemljišta. Drugostepeni sud je našao da krajnji kupac u skladu sa članom 7. tačka e) Opštih uslova ima pravo na naknadu štete od elektroenergetskog preduzeća koja je prouzrokovana neosnovanom obustavom isporuke električne energije, isporukom električne energije smanjenog kvaliteta ili neopravdanim ograničenjem isporuke električne energije u skladu sa odredbama Opštih uslova i ugovorima.

Po ocjeni drugostepenog suda u tužilac u ovoj parnici nije dokazao pretpostavke na kojima počiva subjektivna odgovornost za naknadu štete (štetu, štetnu radnju i uzročnu vezu između štete i štetne radnje), pa nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 154. stav 1. ZOO u vezi sa članom 7. i 123. stav 1. Zakon o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP), da se tužbeni zahtjev usvoji primjenom pravila o naknadi štete.

Drugostepena odluka je pravilna iz slijedećih razloga.

Iz utvrđenja nižestepениh sudova proizilazi da je Sporazum dana 15.04.2009. godine zaključen između Mjesne zajednice L., preduzeća N.p. d.o.o. L. S., i opštine S.; da je predmet Sporazuma regulisanje međusobnih zadataka i poslova vezanih za zajedničko učešće strana potpisnica u stvaranju uslova za poboljšanje kvaliteta isporuke električne energije za domaćinstva. Članom 4. sporazuma preduzeće N.p. d.o.o. L. preuzeo obavezu omogućavanja nesmetanog pristupa radnicima tužene stubnoj trafo stanici koja je smještena na zemljištu u svojini tužioca u cilju obezbjeđivanja niskonaponskog izlaza potrebnog za napajanje električnom

energijom. Iz iskaza svjedoka utvrđeno je da je trafo stanica sa dijelom elektro vodova građena za potrebe N.p. d.o.o. L., i da je korištena isključivo za potrebe preduzeća sve do zaključenja predmetnog Sporazuma. Sporazum kojim je dozvoljeno priključenje na trafo stanicu domaćinstava zaključilo je preduzeće N.p. d.o.o. L.. Utvrđeno je da je trafo stanica i elektro vodovi za tu trafo stanicu izgrađeni 2001. godine za potrebe preduzeća tužioca N.p. d.o.o. L., i da je izgradnju platio tužilac. Nakon zaključenja Sporazuma 2009. godine izgrađen je dio distributivne mreže za domaćinstva na osnovu navedenog sporazuma, a tužilac je u izgradnju tog dalekovoda uložio pokretne stvari koje su predmet tužbenog zahtjeva.

Tužilac tokom postupka i u reviziji tvrdi da je on vlasnik trafo stanice i traži naknadu na ime korištenja stvari s osnova neosnovanog obogaćenja u smislu odredbe člana 219. ZOO. Zahtjev za predaju stvari uloženi u izgradnju dalekovoda za domaćinstva tužilac takođe zasniva na tvrdnji da je on vlasnik tih stvari i traži predaju istih, pa je ovaj zahtjev tužioca svojinsko pravni zahtjev koji se temelji na odredbi člana 127. Zakona o stvarnim pravima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 124/08, 3/09, 58/09, 95/11, 60/15 i 107/19 – u daljem tekstu ZSP).

Trafo stanica, stubovi za dalekovod i cement predstavljaju pokretne stvari koje su iskorištene za izgradnju niskonaponske distributivne mreže za isporuku električne energije potrošačima, i sastavni su dio elektrodistributivne mreže. Prema pravilnom stanovištu drugostepenog suda elektrodistributivna mreža prema ZEE i Opštim uslovima tuženog, kao posebnim propisima koji se odnose na isporuku električne energije, ne može biti u svojini građana.

Tužena je vlasnik predmetnih pokretnih stvari prema Zakonu o osnovnim svojinsko pravnim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 6/80 i 36/90 i „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 38/03 - u daljem tekstu: ZOSPO), kao opštem propisu, koji je bio na snazi u vrijeme izgradnje trafo stanice (2001. godine) i izgradnje dalekovoda za domaćinstva (2009. godine). Odredbom člana 23. stav 3. ZOSPO propisano je da ako od dviju spojenih ili pomiješanih stvari jedna ima neznatnu vrijednost u odnosu na drugu, vlasnik druge stvari stiče pravo svojine na novu stvar uz obavezu da licu koje je time izgubilo pravo svojine na stvar naknadi njenu vrijednost.

Shodno navedenom trafo stanica i dio elektrovodova za tu trafo stanicu, kao i stubovi i cement utrošeni za izgradnju dalekovoda za domaćinstva, instaliranjem i izgradnjom postale su dio sistema niskonaponske elektrodistributivne mreže kojom upravlja i raspolaže tužena. Navedene pokretne stvari, prema opšte poznatim okolnostima, neznatne su vrijednosti u odnosu na vrijednost sistema za distribuciju električne energije. Shodno navedenom pravo svojine tužioca prestalo je spajanjem stvari, te su te stvari su po zakonu prešle u svojinu tužene, a tužilac je stekao pravo na isticanje obligaciono pravnog zahtjeva za isplatu protivvrijednosti stvari, kao vrijednost postignutih koristi zbog prelaska stvari iz imovine tužioca u imovinu tuženog na osnovu odredbe člana 219. ZOO u vezi sa odredbom člana 210. stav 1. ZOO, a sve u vezi sa članom 23. stav 3. ZOSPO.

U ovom postupku tužilac nije tražio isplatu protivvrijednosti stvari već isplatu naknade za korištenje stvari koja se temelji na njegovim mjesečnim računima koje je izdao tužiocu. Kako je pravo svojine tužioca na trafo stanici prestalo spajanjem stvari i na novoj stvari nastalo pravo svojine tužene, to tužena za distribuciju električne energije koristi svoju stvar, a ne stvar tužioca, pa nisu ispunjeni uslovi da se zbog korištenja stvari na osnovu odredbi člana 219. ZOO obaveže na isplatu iznosa od 90.000,00 KM i obračunate kamate na taj iznos od 39.952,63 KM. Ovom

zahtjevu ne može se udovoljiti ni s osnova naknade štete jer šteta korištenjem trafo stanice nije nastupila na imovini tužioca u smislu odredbe člana 155. ZOO, pa time nisu ispunjene pretpostavke za odgovornost tuženog iz odredbe člana 154. stav 1. ZOO, što je pravilno zaključio drugostepeni sud.

S obzirom da je pravo svojine tužioca na pokretnim prestalo spajanjem stvari tužioca i tužene, to nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 127. ZSP da se usvoji svojinsko pravni zahtjev tužioca za predaju stvari. Sud je prema raspravnom načelu (član 7. stav 1. i 2. ZPP) vezan činjeničnim navodima tužbe tužioca prema kojima je predmetni tužbeni zahtjev stvarno pravni zahtjev. Stoga, u konkretnom slučaju, nema mjesta da se o zahtjevu tužioca za predaju stvari odluči primjenom pravila obligacionog prava o naknadi štete koja je primijenio drugostepeni sud, međutim, to ne utiče na pravilnost i zakonitost drugostepene odluke jer zahtjev nije osnovan u smislu naprijed navedenih odredbi stvarnog prava (član 127. ZSP u vezi sa članom 23. stav 3. ZOSPO).

Tužilac u smislu odredbe člana 54. stav 2. ZPP nema pravni interes za podnošenje tužbe za utvrđenje prava tužioca na naknadu zbog bespravnog korištenja njegove stvari u periodu od 01.08.2016. godine do 30.04.2017. godine. To iz razloga jer je u kondemnatornom zahtjevu za isplatu potraživanja za isti period, koji je istakao tužilac u ovoj parnici, po materijalnom pravu sadržan i zahtjev za utvrđenje postojanja tog potraživanja. Stoga je tužba u ovom djelu nedozvoljena zbog nedostatka pravnog interesa. S obzirom da je prvostepeni sud o tom zahtjevu donio meritornu odluku i da drugostepeni sud na postojanje pravnog interesa ne pazi po službenoj dužnosti, pravilna je odluka drugostepenog suda kojom je predmetni zahtjev za utvrđenje odbijen.

Iz navedenih razloga o reviziji tužioca odlučeno je kao u izreci, a na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić